

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 13CoE/5/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4323202289
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4323202289.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a JUDr. Táne Šefčíkovej, vo veci oprávneného: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX/X, B. - C., t.č. D. X, E., proti povinnej: F. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. I. XX, o návrhu otca na výkon rozhodnutia vo veci maloletého dieťaťa A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Levice č.k. 6Em/3/2023-136 zo dňa 12.03.2024, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e:

1. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým uznesením nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil obom rodičom a maloletému povinnosť zúčastniť sa odborného psychologického poradenstva na Referáte poradensko – psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice v rozsahu najmenej 12 poradenských stretnutí v priebehu 6 mesiacov, za účelom zlepšenia schopnosti rodičov navzájom komunikovať o výchove maloletého dieťaťa a s cieľom naučiť sa rešpektovať úlohu druhého rodiča vo výchove.

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 370 ods. 1, § 372, § 375, § 376 ods. 1, 3, § 377 ods. 1, 2, § 378, § 379 ods. 1, 2, § 380, § 382 ods. 1, 2, § 384 ods. 1, 2, § 361, § 363 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), 329 ods. 2, § 330 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), § 1 ods. 1, § 3 ods. 1, 2, 3 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých (ďalej aj „Vyhláška“) a dospel k záveru o dôvodnosti potreby okamžitého zásahu formou neodkladného opatrenia z dôvodu záujmu maloletého dieťaťa. Mal preukázané, že vo veci starostlivosti o maloletého rozhodoval naposledy rozsudkom č.k. 6P/103/2020-345 zo dňa 19.01.2022, ktorým bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti povinnej (ďalej aj „matka“) a zároveň oprávnenému (ďalej aj „otec“) uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 95,- Eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky počnúc právoplatnosťou rozsudku. O úprave styku otca s maloletým rozhodol tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý páry týždeň od piatku od 16:00 hod. do nedele do 18:00 hod., každý nepáry týždeň v stredu od 16:00 hod. do 18:00 hod., vo štvrtok od 16:00 hod. do 18:00 hod., v čase letných prázdnin od 01.07. od 09:00 hod. do 15.07. do 18:00 hod. a od 01.08. od 09:00 hod. do 15.08. do 18:00 hod., v čase vianočných sviatkov každý páry rok od 23.12. od 09:00 hod. do 30.12. do 18:00 hod., každý nepáry rok od 30.12. od 09:00 hod. do 06.01. nasledujúceho roka do 18:00 hod., s tým, že rodičia sú navzájom oprávnení a povinní si mal. dieťa včas a riadne na stretnutie pripraviť a v stanovenom čase navzájom odovzdať a prevziať v mieste bydliska matky. V zmysle uvedeného rozsudku sú obaja rodičia oprávnení zastupovať a spravovať majetok maloletého. Súd prvej inštancie zároveň konanie o návrhu otca na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti zastavil. Krajský súd v Nitre rozsudkom č.k. 25CoP/12/2022-403 zo

dňa 11.05.2022, odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o výživnom, o styku otca s maloletým a trov konania potvrdil. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 26.05.2022. Vo veci návrhu matky na zákaz styku otca s maloletým prebieha na súde prvej inštancie konanie pod sp. zn. 6P/109/2023. Súd prvej inštancie návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd zakázal styk otca s maloletým uznesením č. k. 6P/109/2023-60 zo dňa 10.08.2023 zamietol. Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 14CoP/144/2023-95 zo dňa 25.10.2023 odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. V konaní bol ustanovený znalec z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia za účelom vypracovania znaleckého posudku. Súd prvej inštancie mal za preukázané konfliktné vzťahy medzi rodičmi, ktorí nedokážu vo veci výchovy maloletého riadne komunikovať, preto považoval za nutné, aby podstúpili odborné poradenstvo s účelom zlepšenia ich vzťahov, akceptácie a prejavu rešpektu. Prihliadol aj na skutočnosť, že rodičia s maloletým absolvovali stretnutie na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice ďalej aj „RPPS“), kde bolo odporúčané v tomto procese pokračovať najmä za účelom upevňovania nastaveného modusu – stretnutia rodinnou formou s postupným prechodom na stretnutia otca s maloletým za prítomnosti psychológa a so záverečným cieľom poradenského procesu, ktorým by mali byť stretnutia maloletého mimo referátu bez prítomnosti matky. Mal za preukázané, že sedenia maloletého s otcom bez prítomnosti matky prebiehali bez negatívnych emócií. Poukázal na záujem maloletého, nakoľko je potrebné aby obaja rodičia dodržiavali súdne rozhodnutie a pre napäté vzťahy trpí jedine maloletý, ktorý má vytvorený pozitívny vzťah k obom rodičom.

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala matka v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), e), f) a h) CSP a žiadala, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie prvoinštančného súdu zrušil, alternatívne zmenil tak, že nariadi obom rodičom povinnosť zúčastniť sa odborného poradenstva Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny bez účasti maloletého do času, kým bude vyhotovený znalecký posudok zameraný aj na sexualitu otca, prípadne vydá rozhodnutie so zákazom styku otca s maloletým do rozhodnutia vo veci samej.

4. Namietala, že súd prvej inštancie nerozhodol o vznesenej námietke litispendencie vzhľadom na prebiehajúce konanie vedené pod sp. zn. 6P/109/2023. Mala za to, že súd prvej inštancie mal najskôr rozhodnúť vo veci samej, až následne vzhľadom na stav konania, pokračovať vo výkone rozhodnutia. Skutkový stav preukázaný v konaní sp. zn. 6P/109/2023 vyvracia rodinné puto medzi maloletým a otcom, nakoľko maloletý má z otca strach. Súd prvej inštancie tieto dôkazy nevzal do úvahy, ale len tvrdenia otca a správy RPPS, ktoré spochybnila a sú v rozpore so všetkými dôkazmi v konaní sp. zn. 6P/109/2023. V správe RPPS sú uvádzané nepravdivé skutočnosti, zo stretnutia vyhotovila zvukový záznam, súd prvej inštancie si však nahrávku nevyžiadal a bez riadneho zistenia skutkového stavu nariadil neodkladné opatrenie. Neskúmal ani to, že ide o pracovníčku pobočky z Levíc, ktorá musí byť vo veci zaujatá, nakoľko ju informovali o ňou podanom trestnom oznámení. Súd prvej inštancie nepripustil návrh na vypočutie pracovníčky z RPPS, dozvedel by sa však, že po stretnutí otca s maloletým, sa dieťa začalo pomočovať a začali sa u neho následne zdravotné problémy. Do spisu vo veci samej dokladala lekárske správy od nefrológa, psychológa a psychiatra, v ktorých je uvedený strach maloletého z otca, ako príčina zdravotných problémov, na základe ktorých boli maloletému predpísané psychofarmaká. Podľa názoru psychiatricky môže byť za zdravotnými problémami aj niečo vážnejšie. Pri vyšetrení maloletého u psychiatricky prítomná nebola, tá však skonštatovala (susp.) obťažovanie dieťaťa, na čo sa maloletý sťažoval aj v minulosti. Vychádza len z odporúčaní psychiatra, že navrhuje súdnoznalecké vyšetrenie rodičov aj so zameraním na sexualitu otca. Súd prvej inštancie sa zamerail vo výkone rozhodnutia len na zistenie či rodičia spolupracujú a odignoroval dôvody odmietania otca maloletým. Správa, na ktorú sa súd prvej inštancie odvoláva nemôže zistiť poruchy správania rodiča k dieťaťu a je logické, že takéto konanie rodiča k dieťaťu sa nebude ani vykonávať pred pracovníčkou kurately, a preto ňou nemôže byť zistené. Súd prvej inštancie teda riadne nezistil skutkový stav, nevysporiadal sa so všetkými dôkazmi, nepreukázal existujúce rodinné puto medzi maloletým a otcom a neosvedčil existenciu verejného záujmu pre vydanie neodkladného opatrenia.

5. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky navrhol napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdiť. Poukázal na skutočnosť, že v konaní sp. zn. 6P/109/2023 ani súd prvej inštancie ani odvolací súd nezistili skutočnosti, pre ktoré by malo byť nariadené neodkladné opatrenie pre jeho zákaz styku s maloletým. Matka zavádza, keď tvrdí, že maloletý má voči nemu antipatiu. Dve psychologické vyšetrenia nepotvrdili ani tvrdenia matky o jeho násilnom chovaní voči maloletému. Maloletého nebije, nikdy ani uvedené skutočnosti neboli preukázané. Matka argumentuje videami, zvykovými záznamami,

ktoré sú spochybnené a nezákonné. Každého obviňuje, svoju nenávisť neustále stupňuje, maloletého stresuje. S maloletým nebol osamote dva až tri roky, takže tvrdenia matky, že jeho chovanie spôsobuje nočné pomočovanie maloletého, odmietanie navštevovania školy je vylúčené, práve naopak matka je tá, ktorá maloletého núti navštevovať psychiatrov, čo považuje za psychické týranie. Matka nedovolí, aby maloletý miloval niekoho iného ako ju. Jeho si vybrala za otca maloletého, poznala ho a vedela o ňom všetko a teraz ho osočuje a vyhlasuje za nebezpečného človeka a násilníka. Tvrdenia o jeho sexualite považuje za nehorázne, matka zneužíva aj situáciu, kedy mal na sebe detské oblečenie či kontrolu predkožky maloletého, ktorú riešili aj u doktora. Uviedol, že maloletý sa matky bojí, v jeho prítomnosti bol vždy šťastný a spokojný. Matka zámerne klame o zdravotnom stave maloletého, keď uviedla, že maloletý užíva psychofarmaká avšak pokiaľ je to pravda, je to len matkina vizitka a dieťa je jej potrebné odobrať. Matka svojou výchovou maloletému ubližuje a má obavy o následky v jeho živote. Žiadal nariadiť výkon rozhodnutia súdu prvej inštancie.

6. K odvolaniu matky sa vyjadril kolízny opatrovník. Uviedol, že maloletý počas stretnutí s otcom reagoval primerane s pozitívnymi emočnými prejavmi. Obmedziť styk s otcom by bolo len v jeho neprospech a pokiaľ nie je preukázané inak, zákaz styku (či obmedzenie) maloletého s otcom neodporúča. Bol názoru, že je vhodné aby sa rodičia naďalej zúčastňovali poskytovaného odborného poradenstva na RPPS, s postupným začleňovaním maloletého do procesu poradenstva ako v minulosti.

7. K vyjadreniu otca a kolízneho opatrovníka sa vyjadrila matka. Uviedla, že nesúhlasí s vyjadrením kolízneho opatrovníka, nakoľko posudok bol vykonávaný osobou odborne nespôsobilou, ktorá nemá oprávnenie skúmať vzťahy dvoch dospelých ľudí. Z povahy výkonu rozhodnutia mali byť zistené ospravedliteľné dôvody, na základe ktorých matka nepripravuje maloletého na styk otcovi. Uvedené však kuratela odignorovala a nezisťovala dôvody odmietania maloletého k otcovi. Následne sa maloletý detskej psychiatričke vyspovedal a zdôveril. Bolo potvrdené, že stretnutie s otcom spôsobujú maloletému pomočovanie, a preto má maloletý nasadenú medikamentóznú liečbu. Skutočnosť, že aj v konaní sp. zn. 6P/109/2023 nariadil súd znalecké dokazovanie, svedčí o tom, že nemá z vyjadrenia kolízneho opatrovníka ustálený odborný stav. Neodbornosť kolízneho opatrovníka videla v tom, že nebral do úvahy existenciu dôkazov konaní sp. zn. 6P/109/2023 a najmä dôkaz predložený od psychiatričky. Je zrejmé, že v časti objektívneho nálezu psychiatrička vyjadrila podozrenie na obťažovanie maloletého, čo kolízny opatrovník ignoroval. V prebiehajúcom konaní o zákaze styku je dostatok audio a video dôkazov, ktoré preukazujú strach maloletého z otca. Otec chodí s psychologičkou od kolízneho opatrovníka na obed, z čoho vyplýva jeho zaujatosť. Otec v silových zložkách neuspel v psychologickom vyšetrení z dôvodu jeho agresie (báľ sa mu zveriť zbraň, aby nebol nebezpečný). Vyšetrenia u súdneho znalca v Banskej Štiavnici, číslo posudku 25/2023, sa otec nezúčastnil, tam však mohol konfrontovať maloletého o tvrdeniach súvisiacich s obťažovaním. Uviedla, že jej povinnosťou je zabezpečiť ochranu zdravia maloletého a aj z tohto dôvodu mu zabezpečuje odporúčanú zdravotnú starostlivosť. Vo veci objektívneho zistenia detskej psychiatričky, v ktorom sa otec vyvíja, že mu nič nevie dokázať, uviedla, že v danej chvíli to je pravda, avšak z tohto dôvodu odporučila znalecké dokazovanie za účelom zistenia sexuality otca. Taktiež uviedla, že maloletý nikdy nemal potrebu sťahovať predkožku, preto sú otcove tvrdenia v tejto oblasti nepravdivé. Keď sa otec dozvedel o podanom odvolaní matky, navštívil predškolské zariadenie za účelom vydania maloletého, maloletého medzitým však vyzdvihla a následne otec urobil prehliadku školy s tým, že maloletého odtiaľ odnesie. Otec bol v škole agresívny, v prítomnosti 3 chlapcov z rómskeho etnika. Bola názoru, že toto chovanie malo maloletého zastrašiť, aby nehovoril o skutočnostiach, ktoré mu predtým otec robil. Priložila fotky, ktoré preukazujú, že otec sa počas ich vzťahu správal neprirodzene, obliekal si detské oblečenie, cucal „dudel“, niekedy požadoval nutrilon vo fľaštičke s „dudlom“ a iné anomálie. Taktiež je potrebné, aby bola vyriešená otázka litispendencie, a to vzhľadom na prebiehajúce konanie sp. zn. 6P/103/2023. Poukázala na to, že chce len aby bol otec riadne vyšetrený, liečený a po odporúčaní lekára nemá problém za jej prítomnosti začať postupne proces adaptácie maloletého na styk s otcom.

8. K vyjadreniu matky sa vyjadril otec. Uviedol, že matka naďalej zavádza, získava rôzne posudky od lekárov a psychológov, pritom dobrovoľne sa podrobil vyšetreniam a posúdeniam, ktoré preukázali jeho dobrý vzťah s maloletým. Matka zakaždým tieto sedenia prerušila, lebo uvidela, že maloletý má voči nemu vybudovaný pozitívny vzťah. Maloletého manipuluje, zneužíva jeho krehkú dušu a naivitu, neustále mu do hlavy vštepuje, že je zlý a nebezpečný, že mu ubližuje, dokonca sexuálne zneužíva. Matka je patologicky závislá na maloleťom, nevie prekonať, že maloletý bude milovať aj otca a nielen jej rodinu. Ten potom citovo trpí, nadobúda pocit, že ho otec odmieta. S maloletým vôbec neprihádza do kontaktu.

Dňa 24.04.2024 predložil súdu prvej inštancie tri videá, kde preukazuje, že je s maloletým a ako je šťastný a veselý. Vyvrátil, že by chodil na obedy s psychiatrickou kolízneho opatrovníka, komunikuje s ňou len v prípade potreby. Poukázal aj na to, že v rámci silových zločinov sa rozhodol nezúčastniť opravného termínu testu a teda námietky matky poukazujú na jeho nebezpečnosť, nie sú pravdivé. Matkina návšteva psychiatrov s maloletým, je len jej zásluhou a starostlivosťou o maloletého, nakoľko ani nevie s kým vlastne matka (a maloletý) žijú v spoločnej domácnosti, nakoľko matka strieda partnerov. Nemá na maloletého dosah, takže skutočnosť, že sa maloletý pomáha a nechce navštevovať školu, je z dôvodu vystresovania matkou. Posledný rok je dokonca väčšinou v zahraničí, takže keď príde, matka mu ani nedovolí sa s maloletým stretnúť. Odmieťa matkine obvinenia ohľadne sexuálneho obťažovania maloletého. V prípade návštevy predškolského zariadenia spolu s tromi kolegami, uviedol, že tí mali byť vzhľadom na matkine chovanie v minulosti len svedkami danej situácie. Poukázal na to, že v matkinej rodine majú dedičnú poruchu osobnosti, jej matka aj sestra sú dlhoročnými psychiatrickými pacientkami. Jej chovanie trvá už štvrtý rok. Uviedol, že maloletého miluje a chce, aby vyrastal v zdravom prostredí. Navrhol, aby matka bola vyšetrená psychiatrom a to vzhľadom na poruchu osobnosti, nakoľko maloletého týra a je na ňom patologicky závislá.

9. Krajský súd, ako súd odvolací [§ 3 ods. 5 písm. b) CMP], vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a odvolaním napadnuté uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

10. Podľa § 387 ods. 1, ods. 2 (Civilného sporového poriadku - ďalej aj „CSP“), odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie je konanie o návrhu otca na nariadenia výkonu rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým, ktorý bol naposledy upravený rozsudkom súdu prvej inštancie č.k. 6P/103/2020-345 zo dňa 19.01.2022, právoplatným dňa 26.05.2022, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 25CoP/12/2022-403 zo dňa 11.05.2022. V prejednávanej veci mal aj bez návrhu súd prvej inštancie z dôvodu konfliktných vzťahov medzi rodičmi preukázanú dôvodnosť potreby okamžitého zásahu formou nariadenia neodkladného opatrenia, z dôvodu záujmu maloletého dieťaťa. Predmetom odvolacieho konania je posúdiť, či súd prvej inštancie postupoval správne, ak bez návrhu nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil obom rodičom a maloletému povinnosť zúčastniť sa odborného psychologického poradenstva na Referáte poradensko – psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice v rozsahu najmenej 12 poradenských stretnutí v priebehu 6 mesiacov, za účelom zlepšenia schopnosti rodičov navzájom komunikovať o výchove maloletého dieťaťa a s cieľom naučiť sa rešpektovať úlohu druhého rodiča vo výchove.

12. V danej veci odvolací súd nezistil žiadne okolnosti spochybňujúce správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý postupoval správne, keď uložil obom rodičom a maloletému povinnosť zúčastniť sa odborného psychologického poradenstva na Referáte poradensko – psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia, pričom nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže dať za pravdu matke, keď v odvolaní neuviedla žiadne relevantné skutočnosti spôsobilé prívodiť zmenu odvolaním napadnutého uznesenia. K odvolacím námietkam matky však odvolací súd dodáva nasledovné:

13. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

15. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

16. Podľa § 360 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

17. Podľa § 3 ods. 3 Vyhlášky, ak súd zistí, že plnenie rozhodnutia možno dosiahnuť účasťou na sociálnom poradenstve, psychologickom poradenstve alebo na inom odbornom poradenstve, povinnosť podrobiť sa poradenstvu možno nariadiť neodkladným opatrením. Neodkladné opatrenie nariadiť po predchádzajúcom posúdení vhodnosti a predpokladaného času trvania neodkladného opatrenia osobou, u ktorej sa má poradenstvo vykonať.

18. Odvolací súd je toho názoru, že v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom, na ktoré treba prihliadať, je nevyhnutné sa pokúsiť o reparáciu pre každého jedinca podstatného a celoživotného vzťahu medzi otcom a dieťaťom, k čomu v rámci prebiehajúceho výkonu rozhodnutia o styk otca s maloletým môže prispieť využitie inštitútu v zmysle citovaného § 3 ods. 3 Vyhlášky.

19. Podľa článku 5 zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadnia najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvoma rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami i využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

20. Podľa článku 24 ods. 2 a 3 Charty základných práv Európskej únie, pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

21. Odvolací súd mal z obsahu spisu za preukázané, že otec sa domáha nariadenia výkonu rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým podľa rozsudku Okresného súdu Levice č.k. 6P/103/2020-345 zo dňa 19.01.2022, právoplatným dňa 26.05.2022, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 25CoP/12/2022-403 zo dňa 11.05.2022. Matka bráni v styku maloletého s otcom a maloletý sa otcovi vzdáva citovo aj výchovne. Rodičia boli dňa 14.09.2023 predvolaní na informatívny výsluch, na ktorý sa však dostavil iba otec, matka ospravedlnila svoju neúčasť z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu. Otec na danom výsluchu uviedol, že maloletého videl na naposledy dňa 04.05.2023 a od vydania rozsudku Okresného súdu Levice, sa styk s maloletým v podstate nerealizoval ani raz. S maloletým sa stretával väčšinou raz do mesiaca v prítomnosti matky. Matka však už dlhší čas ruší stretnutia a nedáva mu maloletého k telefónu. Riešil to aj podaním trestných oznámení na matku, nechce však maloletého zbytočne stresovať ale má právo podieľať sa na jeho výchove. Dňa 18.09.2023 sa dostavila na informatívny výsluch matka, ktorá uviedla, že otec sa k maloletému zle správa, a preto ho odmieta. Pred matkou ho nikdy nezbil, ale naposledy (v apríli) bol otec voči maloletému nepríjemný a maloletý sa odvtedy zajakáva. Je presvedčená, že otec má „nejaký“ problém, je agresívny a výbušný. Žiada, aby sa podrobil znaleckému dokazovaniu. Mal by popracovať na svojej výbušnosti a na vzťahu s maloletým. Maloletý už približne dva roky navštevuje psychologičku. Zároveň matka vyjadrila súhlas s návštevou RPPS ako aj s tým, aby RPPS navštívil aj ich maloletý. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 12.10.2023 vyplynulo, že matke bolo zaslané predvolanie, aby sa dňa 11.10.2023 o 13:00 hod. spolu s maloletým dostavila na oddelenie SPODaSK za účelom zistenia existujúcich dôvodov nerealizácie styku otca s maloletým a vykonania informatívneho pohovoru s maloletým a zistenia jeho vzťahu k otcovi. Matka sa však na uvedený termín nedostavila a svoju neúčasť neospravedlnila. Rodičia boli opätovne predvolaní na informatívny výsluch na súd prvej inštancie dňa 07.11.2023. Otec sa vyjadril, že situácia je pre neho už neúnosná, s maloletým sa vôbec nestretol. Rozhodol sa, že do konca roka už bude na Slovensku, nakoľko chce danú situáciu vyriešiť. Podľa názoru matky problém spočíva v tom, že maloletý otca odmieta a nechce s ním byť. Rodičia sa na výsluchu dohodli, že v čase od 08.11.2023 do 29.11.2023 sa otec bude každý štvrtok v čase od 17:00 hod. do 19:00 hod. a každú nedeľu v čase od 14:00 hod. do 17:00 hod. stretávať s maloletým za prítomnosti matky v mieste jej bydliska. Rodičia

sa zároveň zaviazali, že sa pokúsia o zlepšenie vzťahu otca s maloletým a o vzájomnú spoluprácu. Dňa 09.11.2023 matka oznámila súdu prvej inštancie, že maloletý sa odmietol kontaktovať s otcom. Zároveň poukázala na to, že maloletý už mnohokrát v minulosti odmietol stretnutie s otcom, a preto v prítomnosti návštevy vyhotovila zvukovoobrazový záznam. Na základe uvedeného už neumožní styk maloletého s otcom a bude sa naďalej riadiť znaleckým posudkom, ktorý predložila v konaní, a v ktorom znalec neodporúča stretnutie otca s maloletým. Otec sa k danej situácii vyjadril tak, že s matkou sa nedá na ničom dohodnúť. Maloletý počas plánovaného stretnutia dostal na základe matkinho chovania signál, že mu hrozí nebezpečenstvo (matka odmietala otvoriť dvere). Otec sedel vo dverách bytu 40 minút, doniesol maloletému hračky, snažil sa nadväzovať kontakt. Matka však otca nerešpektuje a nedodržiava sľub o stretnutiach, ktorý si dohodli na informatívnom výsluchu. Z informatívneho záznamu stretnutia rodičov zo dňa 27.11.2023 vyplynulo, že bolo doporučené stretávanie maloletého s otcom na referáte za prítomnosti matky, ale s jej postupným vylučovaním z procesu stretávania. Stretnutie poukázalo na citovú viazanosť maloletého aj na otca a počas stretnutia vo vzťahu k otcovi nepreukázal žiadne negatívne emócie. Z odborného hľadiska, preto nebolo doporučené obmedzenie alebo zákaz styku otca s maloletým. V danom prípade bolo doporučené pokračovať v poradensko-psychologickom procese na RPPS so zameraním sa na upevňovanie nastaveného modusu – stretnutia rodinnou formou s postupným prechodom na stretnutia otec s maloletým za prítomnosti psychológa a so záverečným cieľom poradenského procesu, ktorým by mali byť stretnutia maloletého mimo referátu bez prítomnosti matky. Uvedené vyžaduje minimálne 6 mesiacov, pričom v priebehu procesu je nutné aj edukačné vedenie obidvoch rodičov. Ďalší termín stretnutia bol dohodnutý na deň 30.11.2023 o 11:30 hod. Stretnutie sa však neuskutočnilo, bolo zrušené telefonicky matkou z dôvodu choroby. Otec sa na sedenie dostavil, vyjadril pochybnosti o možnosti ďalších stretnutí na referáte, ktoré podľa jeho skúsenosti bude matka rušiť. Psychológ referátu sa opakovane snažil telefonicky skontaktovať s matkou, ktorá však referát nekontaktovala. Bolo preukázané, že maloletý je citovo silne naviazaný na matku, ktorá v jeho výchovnom procese dominuje a má na maloletého vplyv. Zo záveru predloženej správy RPPS vyplýva, že sedenie maloletého s otcom za prítomnosti psychológa referátu a matky prebehlo bez negatívnych emočných prejavov, a preto bolo doporučené v týchto stretnutiach aj naďalej pokračovať. Matka na sedení bola prítomná a videla, že maloletý spolupracoval s otcom, mal pozitívne emočné prejavy vo vzťahu k nemu, tieto sedenia zablokovala svojím nereagovaním na pokusy telefonického kontaktovania sa s ňou, ktoré boli zo strany psychológa referátu opakované.

22. V konaní sp. zn. 6P/103/2023 sa na návrh matky vedie konanie o zákaze styku maloletého s otcom. Uznesením č.k. 6P/109/2023-60 zo dňa 10.08.2023 súd prvej inštancie zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala zákazu styku otca s maloletým ako nedôvodný. Krajský súd v Trnave uznesením č.k. 14CoP/144/2023-95 zo dňa 25.10.2023 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 30.11.2023. V prebiehajúcom konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia, znalecký posudok však zatiaľ nebol doručený a konanie nie je právoplatne skončené.

23. Odvolací súd v súvislosti s matkou namietaným nedostatočným dokazovaním uvádza, že matkou požadované dokazovanie presahuje rámec osvedčovania v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a prináleží až ku konaniu vo veci samej. Súd prvej inštancie mal však za osvedčený existujúci konfliktný vzťah rodičov vyžadujúcich si potrebu bezodkladnej úpravy. Nemožno uprieť, že maloletý je výrazne na matku naviazaný, avšak matka dôvodiac negatívnymi emočnými prejavmi maloletého nevytvára ani len žiadnu snahu na formovanie a vytváranie vzťahu medzi otcom a maloletým. Kontakt rodičov s ich maloletým dieťaťom je však významným činiteľom ovplyvňujúcim zdravý vývoj dieťaťa. Právo na styk rodiča s maloletým dieťaťom vyplýva z článku 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj z ustanovenia Dohovoru o právach dieťaťa, kde v článku 7 je upravené ako právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť. Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú aj do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane konštatoval: "je v záujme dieťaťa aby udržiavalo rodinné zväzky s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich rodičov (Gorgula vs. Nemecko - č. 744969/ 01) dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejaviť svoje city skutočne slobodne, bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča" (Hansenová vs. Turecko - č. 36141/97).

24. Matka odvolacie námietky odôvodňuje aj tým, že maloletý má z otca strach a má podozrenie zo sexuálneho obťažovania maloletého otcom, s čím súvisí aj pomočovanie maloletého, ktoré tvrdenia žiadnym spôsobom nepreukázala, pričom priloženie fotiek otca v detskom tričku a detskou fľašou

nepokladá odvolací súd za dostatočný dôkaz na potvrdenie matkou tvrdenej otcovej anomálie. Odvolací súd považuje za dôležité poznamenať, že z lekárskej správy z Detskej psychiatrickej ambulancie zo dňa 21.03.2024 nevyplýva, že by sa maloletý sa s otcom stretávať nemal. Uvedený lekársky nález ani nemá takú relevanciu, ide o subjektívne hodnotenie, ktoré nemôže mať vážnosť znaleckého posudku. Aj vzhľadom na lekársky odbor mu neprináleží posúdenie takej úpravy, nakoľko túto právomoc má (okrem iného) znalecký posudok vypracovaný psychológom z odboru Klinická psychológia a psychoterapia detí.

25. K prebiehajúcej konaniu o zákaze styku otca s maloletým uvádza odvolací súd, že v prebiehajúcom konaní nebola zatiaľ hodnoverne preukázaná obava, ktorá by mohla v rámci realizácie styku otca s maloletým negatívne na dieťa pôsobiť a nie je preukázaná hodnoverne ani obava zo sexuálneho zneužívania maloletého otcom. Je preto potrebné v súlade so zásadou prezumpcie neviny považovať otca za nevinného, až pokiaľ sa nepreukáže prípadne jeho vina. Len samotné podozrenie matky voči otcovi maloletého nemôže byť dôvodom, pre ktorý by mu bolo potrebné zakázať styk s maloletým, tak ako matka navrhovala v alternatívnom odvolacom návrhu.

26. Napriek tomu, že súd matka tvrdí, že súd prvej inštancie sa zameral iba na zistenie, že rodičia nespokojujú a dôvody odmietania otca maloletým neakceptoval, je dôležité poznamenať, že matka dňa 18.09.2023 na informatívnom výsluchu sama súhlasila s návštevou RPPS ako aj s tým, aby RPPS navštívil aj maloletý. Súd prvej inštancie taktiež vychádzal zo skutočnosti, že rodičia spolu s maloletým už absolvovali stretnutie na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, pričom výstupom z tohto spoločného sedenia bolo odporúčanie pokračovať v poradensko-psychologickom procese na RPPS so zameraním sa na upevňovanie nastaveného modusu – stretnutia rodinnou formou s postupným prechodom na stretnutia otec s maloletým za prítomnosti psychológa a so záverečným cieľom poradenského procesu, ktorým by mali byť stretnutia maloletého mimo referátu bez prítomnosti matky. Zo správy predloženej RPPS vyplynulo, že sedenie maloletého s otcom, ktoré prebehlo za prítomnosti psychológa referátu ako aj matky, bolo bez negatívnych emočných prejavov a aj preto bolo odporúčané v stretnutiach naďalej pokračovať. Matka teda sama s návštevou RPPS súhlasila, pričom pozitívny prejav maloletého voči otcovi mala na stretnutiach preukázaný. Odvolací súd k skúmaniu ospravedlniteľných dôvodov uvádza, že súd prvej inštancie síce ospravedlniteľné dôvody v zmysle Vyhlášky účinnej do 31.10.2023 skúma a však až v konečnom rozhodnutí a nie v rozhodnutí o neodkladnom opatrení, v ktorom sa dokazovanie nevykonáva. Odvolací súd taktiež dodáva, že v zmysle Vyhlášky účinnej od 01.11.2023, súd už neskúma či existujú ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa povinný nemôže podrobovať rozhodnutiu.

27. K námietke litispendencie (ďalej aj „námietka“) z dôvodu prebiehajúceho konania o zákaze styku otca s maloletým vedeným na súde prvej inštancie pod sp. zn. 6P/103/2023 sa žiada dodať, že v zmysle § 161 CSP, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť a ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. V zmysle uvedeného vyplýva, že súd o zamietnutí návrhu na zastavenie konania z dôvodu podanej námietky nerozhoduje. Rozhoduje len v prípade, ak by zistil, že ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorú nemožno odstrániť a konanie by bolo potrebné zastaviť. Je pravdou, že súd prvej inštancie mohol v odôvodnení napadnutého uznesenia na námietku vzhliadnuť (nie o nej rozhodnúť) a následne ju odôvodniť a však jeho absencia nemá vplyv na výsledok napadnutého uznesenia. K uvedenému však odvolací súd dodáva, že prekážka prv začatého súdneho konania (litispendencia) zabraňuje, aby na súde prebiehalo iné súdne konanie v tej istej veci. Táto prekážka je daná, ak na ktoromkoľvek súde v Slovenskej republike je začaté konanie, ktoré má rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo. Ak nie je splnený čo len jeden znak, nejde o tú istú vec. Na súde prvej inštancie prebieha konanie, ktorého predmetom zákaz styku otca s maloletým., preto sa nejedná o totožný predmet konania a nie sú splnené podmienky na zastavenie konania o výkone rozhodnutia č.k. 6P/103/2020-345 zo dňa 19.01.2022.

28. Odvolací súd na základe uvedeného je názoru, že súd prvej inštancie správne využil inštitút, ktorý mu umožňuje ním aplikované ust. § 3 ods. 3 Vyhlášky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých, v snahe zlepšiť komunikáciu medzi rodičmi a ich prístup k rodičovstvu a k maloletému, obsahom a spôsobom vyhovujúcim aktuálne najlepším záujmom maloletého dieťaťa. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nejde o uloženie výchovného opatrenia rodičom v zmysle ustanovení zákona o rodine, ale o aplikáciu osobitného inštitútu v zmysle cit. § 3 ods. 3 Vyhlášky, ktorý v danom prípade ešte nebol aplikovaný a vzhľadom na prebiehajúci výkon rozhodnutia sa javí náležitý

a žiaduci. Je totiž potrebné, aby súd v najlepšom záujme maloletého dieťaťa prijal všetky dostupné a vhodné opatrenia za účelom umožnenia plnohodnotného styku rodiča s dieťaťom. Preto ak súd vidí možnosť, že existujúce ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa povinný nepodrobuje rozhodnutiu o styku, je možné odstrániť a plnenie rozhodnutia je možné dosiahnuť prostredníctvom odborného poradenstva, je dôvodným, aby súd nariadil neodkladné opatrenie. Je dôvodné predpokladať, že odborné poradenstvo pomôže ako matke tak i otcovi zmeniť ich, v istých otázkach nevhodný, prístup k sebe navzájom i k maloletému a tak pomôže vytvoriť podmienky pre plnohodnotný a efektívny styk otca s maloletým a tým budovanie ich rodinného puta. Odvolací súd zhodne s prvoinštančným je toho názoru, že realizácia nariadeného neodkladného opatrenia môže reálne, aspoň s častí, viesť k reparácii narušených rodinných vzťahov. Existujúce dôvody odmietania otca maloletým, pre ktoré sa údajne matka s maloletým riadne nepodrobujú vykonateľnému rozhodnutiu, je možné uvedeným postupom odstrániť.

29. Ďalšie odvolacie argumenty matky odvolací súd považoval pre rozhodnutie za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadavať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany sporu, ktorú nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán sporu (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na každú otázku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava (II. ÚS 78/05). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu matky zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, vzhľadom na uvedené závery už irelevantnú a nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, i s poukazom na princíp hospodárnosti konania (čl. 17 OSP), odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

30. Preto odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

31. Odvolací súd o trovách odvolacieho konania nerozhodoval, nakoľko nejde o konečné rozhodnutie a o trovách konania bude rozhodnuté vo veci samej.

32. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

a) ktorému súdu je určené,

b) kto ho robí,

c) ktorej veci sa týka,

d) čo sa ním sleduje a

e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1 000,- eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletému tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).